

Kulturutskottet

Framtidsredogörelse, del 1 Strategisk omvärldsanalys och scenarier för 2045

Till framtidsutskottet

INLEDNING

Remiss

Framtidsredogörelse, del 1 Strategisk omvärldsanalys och scenarier för 2045 (SRR 7/2025 rd): Ärendet har remitterats till kulturutskottet för utlåtande till framtidsutskottet. Tidsfrist: 1.3.2026.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- ledande sakkunnig Jaana Tapanainen-Thiess, statsrådets kansli
- undervisningsråd Ilmari Hyvönen, undervisnings- och kulturministeriet
- professor Minna Huotilainen, EDUCA, flaggskeppet för utbildning för framtiden
- vice dekan, äldre universitetslektor Anu Laine, Helsingfors universitet
- professor Pekka Toivanen, Östra Finlands universitet
- specialsakkunnig Tommi Himberg, Servicecentret för kontinuerligt lärande och sysselsättning
- direktör, forskarprofessor Taina Saarinen, Jyväskylä universitet
- enhetschef Salla Venäläinen, Nationella centret för utbildningsutvärdering
- universitetsforskare Arto K. Ahonen, Pedagogiska forskningsinstitutet, Jyväskylä universitet
- forskningsdirektör Juhani Rautopuro, Pedagogiska forskningsinstitutet, Jyväskylä universitet
- direktör Hanna Ilola, Tampereen ammattikorkeakoulu
- SVD, docent, universitetslektor Pasi Pyöriä, Tammerfors universitet
- ledande expert Suvi Pulkkinen, Centralhandelskammaren
- utbildningspolitisk direktör Nina Lahtinen, Undervisningssektorns Fackorganisation OAJ rf
- expert Otto Tähkääpää, Jubileumsfonden för Finlands självständighet Sitra
- verksamhetsledare Nina Hahtela, Tieteentekijöiden liitto ry
- verksamhetsledare Sanna Marttinen, sammanslutningen för forskningsinstituterna Tulanet
- arbetslivsprofessor Lauri Järvilehto
- professor Mikko Möttönen
- doktor i psykologi Katri Saarikivi.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- Utbildningsstyrelsen
- Centret för framtidsforskning, Åbo universitet
- Finlands Kommunförbund

Utlåtande KuUU 20/2025 rd

- Forskningsstiftelsen för studier och utbildning Otus sr
- Rådet för yrkeshögskolornas rektorer Arene rf
- Ammattiosaamisen kehittämisyhdistys AMKE ry
- Bildningsbranschen rf
- Finlands Lärarstuderandes Förbund SOOL
- Alliansen för Finlands Studerande - OSKU rf
- Finlands studerandekårers förbund - SAMOK rf
- Finlands universitetsrektors råd UNIFI rf
- Finlands studentkårers förbund FSF rf
- Teknologiindustrin rf.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmänt

Den första delen av statsrådets framtidsredogörelse har utarbetats under ledning av statsrådets kansli genom ett samarbete som täcker alla ministerier och som på bred front utnyttjar olika intressentgruppers synpunkter. Redogörelsen ger en heltäckande analys av utvecklingstrenderna i Finlands omvärld och de centrala utmaningar som måste beaktas inom alla samhällssektorer. I de fyra scenarier för 2045 som anges i redogörelsen behandlas Finlands beredskap för olika framtidsscenarier, allt från ett världsläge som lugnat ner sig till en global kris.

Kulturutskottet har granskat redogörelsen med avseende på sitt ansvarsområde och konstaterar att inläring och kompetens fortfarande är livsviktiga i alla de framtidsscenarier som beskrivs: bred kompetens och bildning anknyter till byggandet av såväl demokrati och internationell konkurrenskraft som säkerhet. Bildning, kritisk läskunnighet och vetenskapligt tänkande är de bästa sätten att bekämpa desinformation och polarisering.

När man uppfattar framtida utvecklingsförlopp är det bra att beakta att antagligen ingen prognos för framtiden förverkligas som sådan. Det är väsentligt att vi inte bara fokuserar på negativa framtidsscenarier, eftersom scenarierna styr de utgångspunkter som vi agerar utifrån. Därför är förmågan att anpassa sig till och utnyttja förändringarna en viktig framtidsberedskap för samhället. Ett framtidssäkert samhälle byggs upp genom att stärka vår nationella förändringsförmåga: färdigheter och förmågor som gör att vi inte bara klarar av förändringarna utan också kan omvandla dem till möjligheter för ny tillväxt och utveckling. Samhällets förmåga att dra nytta av förändringarna kan stärkas till exempel genom en stark innovationspolitik och ett mångsidigt utbildningsutbud. Det är också väsentligt att stärka den samhälleliga resiliensen för att kunna dra nytta av ändringarna, vilket kan stödjas genom högklassig utbildning ända från småbarnspedagogiken och den grundläggande utbildningen.

Utskottet påpekar också att konsekvenserna av klimatförändringen och förlusten av biologisk mångfald drabbar många politikområden och att lösningar på dem också kan hittas inom utbildningssystemet till exempel genom fostran, upplysning och forskning.

Utlåtande KuUU 20/2025 rd

Målet att höja kompetens- och utbildningsnivån samt inlärningsresultaten

Utskottet välkomnar att redogörelsen identifierar kompetensens viktiga betydelse när det gäller att bygga upp framtiden och att de önskade utvecklingsförloppen ska förverkligas. De alternativa utvecklingsförloppen i fråga om kompetens fram till 2045 presenteras i kapitel 12.10 och de presenterar scenarier för hur man kan ta tillvara kompetens och för de olika alternativen för kontroll av kompetens. De scenarier som beskrivs i redogörelsen samt kompetens, utbildning och FoUI-verksamhet som en del av dem visar att hög kompetens och bred bildning är centrala frågor också i framtiden.

Som det framgår av sakkunnigyttrandena är Finlands forskningssystem och FoUI-verksamhets förmåga att finna lösningar på de svåra problemen i vår tid starkt kopplad till högskolornas basfinansiering. En stabil och förutsägbar basfinansiering behövs för forskning och utbildning av nya experter. Bland dem växer också nya forskare och innovationsutvecklare.

Höjningen av befolkningens utbildnings- och kompetensnivå lyfts fram som en ödesfråga som definierar Finlands framtid. Detta motiveras framför allt med det humankapital som den ekonomiska tillväxten och produktivitetsökningen förutsätter. Slutsatsen är motiverad när den speglas mot de förändringsfaktorer som påverkar Finlands framtid och osäkerhetsfaktorer i omvärlden samt Finlands interna utvecklingsförlopp, såsom den svaga produktivitetsutvecklingen och befolkningens åldrande, som identifierats i redogörelsen.

Utskottet hänvisar till ett sakkunnigyttrande och konstaterar att olika förändringsfaktorerers inverkan på de nationella kompetensbehoven är känslig för förändringar som är nästan omöjliga att förutse. Finlands omvärld förändras allt mer oförutsägbart. Tekniska omvälvningar — särskilt generativ artificiell intelligens — förändrar bland annat arbetslivets strukturer snabbt. Ändringarna gäller enskilda arbetsuppgifter, vilket gör det svårt att förutse kompetensbehoven. Omvärlden förändras också till följd av geopolitiska och ekonomiska omvälvningar. Samtidigt verkar oförutsedda eller osannolika händelser med stora konsekvenser ske oftare än tidigare. Dessa framhäver behovet att öka den förändringsförmåga som lyftes fram i början av utlåtandet. Beredskapen inför förändringarna på arbetsmarknaden förutsätter en stark förståelse för att osäkerheten är ett bestående förhållande, inte ett undantag.

I den internationella PIAAC-undersökningen, som mäter de grundläggande färdigheterna hos vuxna i arbetsför ålder, presterar Finland fortfarande på toppnivå. För att den ska kunna upprätthållas krävs målmedveten utveckling av utbildningen, och i vuxenutbildningen bör särskild uppmärksamhet fästas vid personer i arbetsför ålder som saknar examen och vid stödet för inläringen hos personer i arbetsför ålder. Enligt evidensbaserad kunskap ger examen i vuxen ålder bättre förutsättningar för sysselsättning och inkomster, i synnerhet för dem som helt saknar tidigare examen.

När det gäller kompetensen hos barn i skolåldern noteras Finlands försämrade och polariserade inlärningsresultat i ett sakkunnigyttrande. Ännu i början av 2000-talet hörde Finland till de internationella toppländerna, men den sjunkande utvecklingen av inlärningsresultaten under de senaste åren har varit brant. Internationella PISA-, TIMSS- och PIRLS-undersökningar¹ visar att andelen svaga elever har ökat betydligt, medan antalet topp elever har minskat i läskunnighet, ma-

Utlåtande KuUU 20/2025 rd

tematik och naturvetenskaper i olika åldersklasser. Också skillnaderna mellan skolorna och särskilt inom skolorna samt mellan regionerna och könen ökar. Dessutom konstateras det i sakkunnigyttrandet att elevernas attityder till skolan har blivit mer negativa och att motivationen och tron på de egna förmågorna har försvagats.

Utskottet har tidigare (KuUU 4/2024 rd) framfört att det finns flera orsaker till att inlärningsresultaten sjunker. Till stöd för de nödvändiga korrigerande åtgärderna behövs en djup förståelse om de faktorer som inverkat på utvecklingen och eventuella alternativa lösningar. Produktionen av den information som behövs för detta förutsätter bland annat omfattande forskning som utnyttjar många olika material.

Inlärnningen i skolan bedöms huvudsakligen i enlighet med de mål för läroämnena som anges i grunderna för läroplanen genom nationella utvärderingar och internationella bedömningsundersökningar som baserar sig på läroplanerna. I ett sakkunnigyttrande har det framförts att i skolan lär man sig också annat än sådant som är föremål för mätning av inlärningsresultat och att det är befogat att identifiera kompetens som inte har identifierats i bedömningarna.

Även om resultaten i de kompetensområden som uppmäts i bedömningsundersökningarna har blivit sämre, handlar det åtminstone inte enbart om en försämring av de kognitiva förmågorna. Till exempel har man som en del av PISA-undersökningen försökt bedöma kreativt tänkande (PISA 2022), global kompetens (PISA 2018), gemensam problemlösning (PISA 2015) och digital problemlösningsförmåga (PISA 2012). I fråga om dessa har de finländska ungdomarnas kompetens legat på topp i världen, vilket visar att inlärnning sker antingen i eller utanför skolan också i färdigheter som inte målinriktat undervisas och utvärderas. I 2022 års undersökning var de finländska ungdomarna bland 64 länder femte bäst på kreativt tänkande. Utskottet hänvisar till ett sakkunnigyttrande och konstaterar att vårt skolsystem och vårt samhälle producerar god kompetens för unga inom områden som anses vara viktiga färdigheter under detta århundrade både i arbetslivet och i studierna.

Utskottet upprepar sitt konstaterande i utlåtande KuUU 4/2024 rd och lyfter fram att många av de problem som upptäckts i inlärningsresultaten är sådana som skolan inte ensam kan lösa. Problemen i hemmiljön och samhället återspeglas via barnen i skolan. Som det konstateras också i ett sakkunnigyttrande påverkas inlärningsresultaten allt mer av elevernas socioekonomiska bakgrund. Dess betydelse har ökat jämfört med början av 2000-talet.

Framtidsredogörelsen behöver ett starkare barnperspektiv. Vid granskningen bör uppmärksamhet fästas bland annat vid alla barns lika möjligheter att delta i hobbyer och andra fritidsaktiviteter som stöder och främjar barnens välfärd oberoende av familjens socioekonomiska ställning, med beaktande av barnfamiljsfattigdomen och dess konsekvenser.

Enligt ett sakkunnigyttrande har elever med invandrarbakgrund i genomsnitt svagare kunskaper, men invandrarbakgrund förklarar bara en liten del (4–6 %) av variationen i kunskaperna vid be-

1 PISA-undersökningen är en internationell bedömning av 15-åringars kunnande, TIMSS-undersökningen är en internationell bedömning av kunskaperna i matematik och naturvetenskaper hos elever i årskurs 4 och 8 och PIRLS-undersökningen är en internationell bedömning av läskunnigheten hos elever i årskurs 4.

Utlåtande KuUU 20/2025 rd

dömningen av inlärningsresultaten. Kunskapsskillnaderna påverkas också i fråga om invandrare i synnerhet av familjens låga socioekonomiska ställning och också av brister i språkkunskaperna. Skillnaden i kunskaper mellan elever med invandrarbakgrund och majoritetsbefolkningen hade i PISA-undersökningen 2022 krympt i matematik och naturvetenskaper.

Utbildningssystemet är en helhet och en del av samhället

Utskottet noterar att när kompetensmålen i redogörelsen ställs upp bör man inse att utbildningen inte är lösryckt från det övriga livet, utan förändringarna i samhället och många kulturella faktorer avgör vilka värderingar och intressen barn och unga har och hur de återspeglas i inläringen och studierna. Kompetensmålen behöver konkretiseras genom att omsorgsfullt och analytiskt fundera på inte bara utbildningssystemet som helhet utan också som en del av samhället till exempel med tanke på utbildningens roll och uppgift som producent och upprätthållare av högklassig kompetens. Om utbildningssystemets strukturer och styrmekanismer inte granskas på ett övergripande sätt, finns det en risk för att de pedagogiska reformerna blir lösryckta och att utbildningen inte kan svara mot behoven i ett föränderligt samhälle.

Utskottet betonar att en höjning av utbildnings- och kompetensnivån förutsätter att utbildningens kvalitet förbättras på alla stadier. Det betyder i praktiken att det finska utbildningssystemet som helhet, småbarnspedagogiken, den grundläggande utbildningen, gymnasieutbildningen, yrkesutbildningen och högskoleutbildningen måste tilldelas tillräckliga resurser för att de olika kompetenser som identifierats i redogörelsen och den eftersträvade höjningen av utbildnings- och kompetensnivån ska stödja samhällets och välfärdens utveckling och resiliens. Också en uppdaterad och tillgänglig fortbildning har en nyckelroll i den kontinuerliga utvecklingen, och därför bör förutsättningarna för att utnyttja den tryggas.

Redogörelsen (kapitel 9.3) lyfter fram målet att underlätta övergången från utbildning på andra stadiet till högskolestudier för att höja utbildningsnivån. Vid sidan av dem som avlagt gymnasiet och studentexamen är det viktigt att främja övergången till högskolestudier från yrkesutbildning. Ungefär hälften av de studerande som inleder yrkeshögskolestudier kommer från yrkesutbildning, men det finns rum för förbättring när det gäller att söka sig till universitetsstudier. Genom att göra vägen från yrkesutbildning till högskolor smidigare effektiviseras möjligheterna att uppnå målet att hälften av de unga vuxna ska avlägga högskoleexamen.

Utskottet anser att målen för att höja kompetensnivån bör inbegripa uppnåendet av jämlikhet i utbildningen. Försämringen av den kan på lång sikt leda till större samhällelig ojämlikhet, vilket syns bland annat i utslagning av unga, avbrott i utbildningsvägarna och svårigheter att etablera sig i arbetslivet. Denna utveckling hotar att försvaga både samhällsekonomin konkurrenskraft och den sociala sammanhållningen. Som en del av jämlikheten i utbildningen bör man också fästa uppmärksamhet vid jämställdheten mellan könen bland annat för att undanröja segregationen i arbetslivet.

Utskottet anser att jämlikheten i utbildningen bör främjas också med tanke på den regionala jämlikheten. I ett sakkunnigyttrande har det framförts att en minskning av åldersklasserna och en allt större koncentration av befolkningen till stora städer leder till regional segregering och utmaningar vid ordnandet av utbildningstjänster särskilt i kommuner där folkmängden minskar. Att nati-

Utlåtande KuUU 20/2025 rd

viteten sjunker, de unga åldersklasserna minskar och befolkningen koncentreras gör det redan nu utmanande att ordna kommunernas tjänster i olika områden. Det finns inga tecken på någon snabb förändring i denna utveckling under de kommande åren. Lagstiftningen om utbildning och finansiering av den bör också i fortsättningen göra det möjligt att ordna småbarnspedagogik och utbildningstjänster på lika villkor för varje barn och ung person oberoende av boningsort. I de fortsatta åtgärderna i redogörelsen bör man därför fästa större uppmärksamhet bland annat vid utbildningens regionala tillgänglighet.

Utskottet instämmer i det som sägs i ett sakkunnigyttrande och påpekar också att det för att svara på utmaningarna med den ökade språkliga, kulturella och livsåskådningsmässiga mångfalden bland barn och familjer krävs att lärarna har bred kompetens, vilket bör beaktas i grundutbildningen och fortbildningen för lärare. En förutsättning för en högklassig undervisning är en yrkeskunnig undervisningspersonal, och därför är det viktigt att se till att det finns tillräckligt med kompetenta lärare i hela landet.

Det är viktigt att vara medveten om att en positiv utveckling är möjlig. För att skapa ett mer jämlikt och kulturellt starkare utbildningssystem behövs det satsningar på långsiktig forskning, samordning av utbildningspolitiken och socialpolitiken samt åtgärder som stärker familjernas välbefinnande. Utbildningspolitiken är en del av samhällspolitiken och när den reformeras bör blicken riktas mot framtiden: utbildningen bygger det samhälle som vi vill leva i. Olika samhällsaktörer bör i stor utsträckning delta i utvecklingen av utbildningssystemet, eftersom utbildningen är en central institution som antingen kan stärka eller inskränka framtidens möjligheter för individer och samhället.

Teknik för inläring

Redogörelsen identifierar många positiva effekter av artificiell intelligens och andra disruptiva tekniker och många hot i anslutning till dem (kapitel 5.2.1). Utvecklingen av artificiell intelligens har varit snabb och innovationer föds inom det internationella samarbetet, vilket höjer kompetenskraven för mänskligt arbete. En väsentlig fråga med tanke på framtiden är hur människan lär sig mest effektivt i framtiden och vad människorna bör kunna med tanke på ett gott liv och ett hållbart samhälle.

Utskottet betonar att teknik bör utnyttjas i undervisningen och inläringen så att elevernas inläring och utveckling stöds och dess positiva möjligheter och negativa konsekvenser identifieras. Enligt ett sakkunnigyttrande påverkar den teknik som redan nu används i stor utsträckning människors beslutsfattande och lärande. Utan att användarna märker det skapar rekommendationsalgoritmerna vanor som i värsta fall utvecklas till hälsoskadliga beroendeförhållanden till innehåll som ger snabb tillfredsställelse. Konsekvenserna sträcker sig till funktioner som är väsentliga för inläringen: reglering av uppmärksamheten, motivation och kommunikationsförmåga. Undersökningar visar att i synnerhet tekniska beroenden har samband med svårigheter med koncentrationsförmågan och förändringar i motivationssystemet, också på hjärnnivå. Med tanke på kompetensen och inläringen är det väsentligt att trygga en sund utveckling av självreglering, motiveringssystem och kommunikationsförmågan i tidig barndom och under skoltiden.

Utlåtande KuUU 20/2025 rd

Det är svårt att förutse utvecklingen av artificiell intelligens, och dess konsekvenser för människolivet ser ut att realiseras sprängvis. Artificiell intelligens ger ny och lockande lätthet i databehandlingen. Språkmodeller som för närvarande väcker stor entusiasm minskar enligt undersökningar ansträngningen och den kognitiva belastningen i anslutning till inläringen. En negativ konsekvens av att ansträngningarna och uthålligheten minskar är att förståelsen och inläringen av själva kunskapen försvagas. Enligt forskningsrön leder läsning på papper och manuell skrivning till djupare förståelse och minne av ämnet än motsvarande åtgärder med digitala enheter.

Användningen av teknik på ett sätt som minskar aktiviteten kring information försvagar inläringen. Därför är det viktigt att se till att tekniken utnyttjas i undervisningen och inläringen utifrån evidensbaserad kunskap och under ledning av yrkeskunniga lärare. Det tätare förhållandet mellan människan och tekniken lyfter fram behovet av att fundera över betydelsen av mänskligheten, kompetensens och inläringens egenvärde samt förutsättningarna för ett gott liv i samhället.

Teknik med tanke på den nationella kompetensen och förmågan att klara sig i den internationella konkurrensen

I framtidsredogörelsen har det framförts att artificiell intelligens har övergått från ett försöksstadium till att vara en omfattande genombrotsteknologi som redan har integrerats diskret i samhällets funktioner. Integrationen av artificiell intelligens och annan ny teknik, såsom kvantberäkning, robotteknik och blockkedjor, kommer att skapa innovationer som möjliggör helt nya verksamhetsmodeller och industrisektorer. Utskottet hänvisar till sitt utlåtande om EU:s kompetensunion (KuUU 17/2025 rd) och konstaterar att den snabba tekniska utvecklingen, förändringarna i omvärlden och de föränderliga kompetensbehoven utmanar utbildningssystemen överallt.

Den framtida ekonomiska tillväxten kommer i allt högre grad att bero på förmågan att kombinera tekniska framsteg, social rättvisa och principerna för hållbar utveckling. Eftersom vi inte exakt kan veta hur exempelvis artificiell intelligens och andra nya tekniska innovationer förändrar kompetensbehoven i arbetslivet, behöver vi ett brett och mångsidigt utbud av yrkesutbildning och utbildning på högre nivå som tillgodoser behoven hos både dem som avlägger sin första examen och dem som behöver fortbildning och dem som byter bransch.

Artificiell intelligens. Det påpekas i redogörelsen (s. 26) att generativ artificiell intelligens förändrar arbetet och arbetslivet radikalt. Med hänvisning till utskottets tidigare utlåtande (KuUU 7/2025 rd) och ett sakkunnigyttrande konstaterar utskottet att artificiell intelligens före 2045 kommer att vara en av de viktigaste drivkrafterna för samhällsliga förändringar. Den formar grunderna för arbete, ekonomi och demokrati och förnyar maktförhållandena mellan staterna. Samtidigt ställer den krav på samhället när det gäller etisk reglering, kompetensutveckling och att säkra tillväxt för alla. Också lärarna behöver utbildning i artificiell intelligens.

Enligt ett sakkunnigyttrande kommer Förenta staterna och Kina att förbli globala ledare inom artificiell intelligens, men EU och Finland har möjlighet att profilera sig som föregångare när det gäller att utveckla ansvarsfull och etisk artificiell intelligens. Det förutsätter att investeringarna, kompetensen och den strategiska samordningen stärks konsekvent. Utskottet hänvisar till sina tidigare utlåtanden (KuUU 17/2025 rd och KuUU 4/2025 rd) och konstaterar att Finland och EU

Utlåtande KuUU 20/2025 rd

har förutsättningar att som egen konkurrensfördel utnyttja tvärvetenskaplig utveckling av artificiell intelligens så att den utöver ingenjörsvetenskaper också omfattar till exempel human- och samhällsvetenskaper. Finland bör satsa på tvärvetenskaplig utbildning, forskning och innovationsverksamhet i anslutning till artificiell intelligens för att vi inte ska hamna utanför den tekniska utvecklingen. Det förutsätter att man tar hand om Finlands och EU:s strategiska partnerskap för forskning kring och tillämpning av artificiell intelligens. Den tekniska självförsörjningen och datasuveräniteten i Europa är en del av tryggheten av oberoendet.

Kvantteknik. Utskottet har i sitt utlåtande om Quantum Europe-strategin (KuUU 16/2025 rd) framfört att forskning i kvantteknik har bedrivits i Finland i mer än 60 år och att Finland i globalt perspektiv kan anses ha unikt kunnande inom kvantteknik. Såsom det konstateras i ett sakkunnigyttrande har Finland en internationellt sett exceptionell ställning i utvecklingen av kvantberäkningar och den teknik som hänför sig till den. Vi har redan nu ett företagsekosystem (bl.a. IQM, QMill och BlueFors) som omfattar centrala delar av mervärdeskedjan för kvantdatorer.

Utskottet hänvisar till sin oro i ett tidigare utlåtande (KuUU 16/2025 rd) över att bristen på experter inom forsknings- och innovationsverksamhet håller på att bli en betydande flaskhals i forskningen och utvecklingen av kvantteknik. Kvanttekniken är ett område som kräver matematisk och naturvetenskaplig kompetens, och för att utnyttja det försprång som Finland redan har bör man se till att hela utbildningssystemet från och med den grundläggande utbildningen kan stödja den kompetens som behövs inom området. För att spetskompetensen inom kvanttekniken ska kunna säkerställas måste den vetenskapliga forskningen stärkas, och det behövs forskningsbaserad högklassig utbildning och aktiv internationell rekrytering (KuUU 16/2025 rd). Utöver åtgärderna inom utbildningen har det i ett sakkunnigyttrande framförts ett behov av att utveckla ett incitamentsystem som belönar uppfinnare och forskningsgrupper för att främja skapandet av forskningsbaserade innovationer i situationer där uppfinningarna överförs till företag.

De ungas framtidstro

Statsminister Orpo berättade i remissdebatten (PR 99/2025 rd) om redogörelsen att den andra delen av regeringens framtidsredogörelse kommer att fokusera på de unga som ska bygga upp framtiden och samhället. I detta sammanhang lyfter utskottet fram behovet av att fästa uppmärksamhet vid de ungas framtidstro. För att stärka den är det väsentligt att stärka deras röst och delaktighet i samhällsdebatten och beslutsfattandet. Med hänvisning till ett sakkunnigyttrande konstaterar utskottet att de ungas delaktighet och möjligheter att påverka har ökats betydligt under denna regeringsperiod, och det är viktigt att fortsätta detta arbete målmedvetet och långsiktigt. Ur denna synvinkel är det mycket välkommet att framtidsredogörelsens andra del kommer att fokusera på de ungas insatser.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Kulturutskottet föreslår

att framtidsutskottet beaktar det som sägs ovan.

Utlåtande KuUU 20/2025 rd

Helsingfors 10.12.2025

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Tuula Haatainen sd
vice ordförande Ari Koponen saf
medlem Sandra Bergqvist sv
medlem Maaret Castrén saml
medlem Eeva-Johanna Eloranta sd
medlem Pia Hiltunen sd
medlem Inka Hopsu gröna
medlem Laura Huhtasaari saf (delvis)
medlem Hanna Kosonen cent
medlem Milla Lahdenperä saml
medlem Mia Laiho saml
medlem Pia Lohikoski vänst
medlem Nasima Razmyar sd
medlem Sara Seppänen saf
medlem Markku Siponen cent
medlem Jaana Strandman saf
medlem Oskari Valtola saml.

Sekreterare var

utskottsråd Marja Lahtinen.